

Republica Moldova

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE

DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 272a/2025

privind controlul constituționalității unor prevederi din punctul 2 din
Hotărârea Guvernului nr. 497 din 23 octombrie 2019 cu privire la
aprobarea Metodologiei de conferire și confirmare a titlurilor științifice

*(termenul-limită stabilit pentru susținerea tezelor de către persoanele
admise la studii doctorale și postdoctorale pe baza reglementărilor
anterioare)*

CHIȘINĂU
13 august 2026

Curtea Constituțională, judecând în componența:

nei Domnica MANOLE, *Președinte*,
dlui Sergiu LITVINENCO,
nei Viorica PUICA,
nei Liuba ȘOVA, *judecători*,
cu participarea dlui Vasili Oprea, *asistent judiciar*,

Având în vedere sesizarea înregistrată la 24 decembrie 2025,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând la 13 august 2026, în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află o sesizare depusă la Curtea Constituțională, pe baza articolelor 135 alin. (1) lit. a) din Constituție și 25 alin. (1) lit. i) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, de către dl Ceslav Panico, Avocatul Poporului.

2. Autorul sesizării îi solicită Curții să verifice constituționalitatea textului „până la data de 30 iunie 2025” din punctul 2 din Hotărârea Guvernului nr. 497 din 23 octombrie 2019 cu privire la aprobarea Metodologiei de conferire și confirmare a titlurilor științifice.

ÎN FAPT

3. Avocatul Poporului a fost sesizat de un grup de 30 de doctoranzi, care au susținut că Guvernul a instituit în mod nejustificat, prin Hotărârea nr. 497 din 23 octombrie 2019, un termen-limită pentru susținerea tezelor de doctorat și de postdoctorat, stabilit inițial pentru 31 decembrie 2023 și ulterior extins până la 30 iunie 2025.

4. În cadrul examinării acestei sesizări, Avocatul Poporului a constatat că restricția este prevăzută de punctul 2 din Hotărârea Guvernului nr. 497 din 23 octombrie 2019 privind aprobarea Metodologiei de conferire și confirmare a titlurilor științifice. Potrivit acestui punct, persoanele admise la programe de doctorat și postdoctorat înainte de intrarea în vigoare a regulamentelor aprobate prin Hotărârile Guvernului nr. 1007 din 10 decembrie 2014 și nr. 499 din 29 mai 2018, precum și persoanele ale căror teme au fost aprobate pentru elaborarea de sine stătător a tezelor în această perioadă, își pot susține tezele în conformitate cu prevederile aplicabile la data aprobării temelor, susținerea fiind permisă până la 30 iunie 2025.

5. Propunerea Avocatului Poporului, adresată Ministerului Educației și Cercetării, de a revizui acest termen și de a oferi persoanelor posibilitatea de a-și continua studiile pe baza prevederilor în vigoare la data admiterii la studii nu a fost acceptată. Avocatul Poporului apreciază că argumentele Ministerului nu sunt justificate.

A. Legislația pertinentă

6. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 16

Egalitatea

„(1) Respectarea și ocrotirea persoanei constituie o îndatorire primordială a statului.

(2) Toți cetățenii Republicii Moldova sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială.”

Articolul 35

Dreptul la învățătură

„(1) Dreptul la învățătură este asigurat prin învățământul general obligatoriu, prin învățământul liceal și prin cel profesional, prin învățământul superior, precum și prin alte forme de instruire și de perfecționare.

[...]”

Articolul 43

Dreptul la muncă și la protecția muncii

„(1) Orice persoană are dreptul la muncă, la libera alegere a muncii, la condiții echitabile și satisfăcătoare de muncă, precum și la protecția împotriva șomajului.

[...]”

Articolul 54

Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

„(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

(2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sunt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

(3) Prevederile alineatului (2) nu admit restrângerea drepturilor proclamate în articolele 20-24.

(4) Restrângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.”

Articolul 72

Categorii de legi

„[...]”

(3) Prin lege organică se reglementează:

[...]”

k) organizarea generală a învățământului;

[...]”

Articolul 102

Actele Guvernului

„(1) Guvernul adoptă hotărâri, ordonanțe și dispoziții.

(2) Hotărârile se adoptă pentru organizarea executării legilor.

[...].”

7. Prevederile relevante ale Hotărârii nr. 497 din 23 octombrie 2019 cu privire la aprobarea Metodologiei de conferire și confirmare a titlurilor științifice sunt următoarele:

„În temeiul art. 94 alin. (12) și art. 95 alin. (6) din Codul educației al Republicii Moldova nr. 152/2014 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2014, nr. 319-324, art. 634), cu modificările ulterioare, art. 75 lit. e)-g), p) și r) din Codul cu privire la știință și inovare al Republicii Moldova nr.259/2004 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2018, nr. 58-66, art. 131), cu modificările ulterioare, Guvernul

HOTĂRĂȘTE:

[...]

2. Persoanele admise la programele de doctorat până la intrarea în vigoare a Regulamentului privind organizarea studiilor superioare de doctorat, ciclul III, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1007/2014 și la programele de postdoctorat până la intrarea în vigoare a Regulamentului de organizare și desfășurare a programelor de postdoctorat, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 499/2018, precum și persoanele cărora le-au fost aprobate teme pentru elaborarea de sine stătător a tezelor de către senatele/consiliile științifice ale organizațiilor din domeniile cercetării și inovării organizatoare de studii superioare de doctorat/programe de postdoctorat în această perioadă își vor putea susține tezele pentru obținerea titlurilor științifice, conform prevederilor în vigoare la data aprobării temelor de doctorat și postdoctorat, **până la data de 30 iunie 2025.**

[Punctul 2 a fost modificat prin Hotărârea Guvernului nr. 557 din 30 iulie 2024, în vigoare din 31 iulie 2024]

[...]

4. Dispozițiile Hotărârii de Guvern nr. 1007/2014 pentru aprobarea Regulamentului privind organizarea studiilor superioare de doctorat, ciclul III (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2014, nr. 386-396, art. 1101), cu modificările ulterioare, se aplică în măsura în care nu contravin prezentei hotărâri.

[...].”

8. Prevederile relevante ale Regulamentului privind organizarea studiilor superioare de doctorat, ciclul III, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1007 din 10 decembrie 2014, sunt următoarele:

„În temeiul art. 94 din Codul educației al Republicii Moldova nr. 152 din 17 iulie 2014 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2014, nr. 319-324, art. 634) și luând în considerare necesitatea asigurării cadrului normativ pentru instituirea ciclului III, studii superioare de doctorat, Guvernul

HOTĂRĂȘTE:

[...]

2. Se abrogă Hotărârea Guvernului nr. 173 din 18 februarie 2008 „Pentru aprobarea Regulamentului privind organizarea și desfășurarea doctoratului și postdoctoratului” (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2008, nr. 42-44, art.252).

[...]

8. Durata studiilor de doctorat organizate cu frecvență redusă este cu un an mai mare decât durata studiilor cu frecvență sau la distanță. Pentru toate formele de organizare se acordă 180 de credite de studii transferabile.

[Punctul 8 în redactarea Hotărârii Guvernului nr. 219 din 29 aprilie 2026, în vigoare din 30 aprilie 2026]

[...]

86. Durata programului de doctorat, la formele de învățământ cu frecvență și la distanță este, de regulă, de 3 ani. Prin excepție, în cadrul învățământului superior medical uman, medical veterinar, agricol, al științelor biologice și farmaceutice durata programului de doctorat este, de regula, de 4 ani.

[Punctul 86 a fost modificat prin Hotărârea Guvernului nr. 219 din 29 aprilie 2026, în vigoare din 30 aprilie 2026]

87. Din motive temeinice, în condițiile stabilite prin regulamentul școlii doctorale, durata programului de doctorat poate fi prelungită cu 1-2 ani fără finanțare de la bugetul de stat, cu aprobarea Consiliului științific, la propunerea conducătorului de doctorat avizată de Consiliul școlii doctorale și în limita resurselor financiare disponibile.

88. Studiile de doctorat se pot întrerupe din motive temeinice, în condițiile stabilite prin regulamentul școlii doctorale, pe durate de timp care cumulate nu depășesc 2 ani. Durata studiilor se prelungește cu perioadele cumulate ale întreruperilor aprobate.

[...]

90. Dacă studentul-doctorand nu reușește să finalizeze teza în termenul stabilit potrivit contractului de studii superioare de doctorat și eventualelor acte adiționale la acesta, mai are la dispoziție o perioadă de grație de maximum 2 ani pentru a finaliza și susține public teza, depășirea acestui termen conducând în mod automat la exmatricularea sa.

[...]

Secțiunea 2

Continuitatea studiilor doctorale

[...]

200. Studenții-doctoranzi care au început programul de studii superioare de doctorat înaintea intrării în vigoare a prezentului Regulament își continuă studiile cu respectarea prevederilor legale în vigoare la data înmatriculării lor.

[Punctul 200 a fost abrogat prin Hotărârea Guvernului nr. 219 din 29 aprilie 2026, în vigoare din 30 aprilie 2026]

9. Prevederile relevante ale Regulamentului privind organizarea și desfășurarea doctoratului și postdoctoratului, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 173 din 18 februarie 2008, au fost următoarele:

„[...]

Anexa nr.1
la Hotărârea Guvernului
nr. 173 din 18 februarie 2008

REGULAMENTUL

privind organizarea și desfășurarea doctoratului și postdoctoratului

[...]

2. Studiile de doctorat se organizează cu forma de învățământ la zi și cu frecvență redusă. Durata studiilor la zi este de 3 ani, cu frecvență redusă – de 4 ani.

[...]

72. Concediul academic și concediul de maternitate pentru doctorande se acordă în conformitate cu prevederile legislației în vigoare.

[...]

79. Doctorandul care beneficiază de o bursă sau de un grant pentru specializare în străinătate pe un termen de până la doi ani are dreptul să întrerupă programul de studii pe perioada respectivă, cu menținerea statutului de doctorand.

[...]

Capitolul II POSTDOCTORATUL

Secțiunea 1 Admiterea la postdoctorat

81. Postdoctoratul constituie o formă de aprofundare a cunoștințelor teoretice și a cercetărilor științifice ale persoanelor ce dețin gradul științific de doctor și o modalitate de pregătire a tezei pentru obținerea gradului de doctor habilitat. Postdoctoratul se organizează pe un termen de până la doi ani în cadrul instituțiilor cu activitate de doctorat, conform locurilor prevăzute în planul de admitere.

[...]

[Regulamentul privind organizarea și desfășurarea doctoratului și postdoctoratului a fost abrogat prin Hotărârea Guvernului nr. 1007 din 10 decembrie 2014, care a intrat în vigoare la data de 26 decembrie 2014]

ÎN DREPT

A. Argumentele autorului sesizării

10. Avocatul Poporului susține că textul „până la data de 30 iunie 2025” din punctul 2 din Hotărârea Guvernului nr. 497 din 23 octombrie 2019 cu privire la aprobarea Metodologiei de conferire și confirmare a titlurilor științifice afectează dreptul doctoranzilor și al postdoctoranzilor de a-și finaliza cercetarea și de a obține titlul științific. În opinia autorului sesizării, stabilirea unui termen-limită pentru susținerea tezelor de către persoanele admise la studii doctorale și postdoctorale, care nu este prevăzut de legislația primară, afectează în mod nejustificat posibilitatea finalizării unei cercetări deja începute, pentru care au fost investite resurse intelectuale și financiare considerabile, precum și ani de muncă. În acest sens, Avocatul Poporului consideră că prevederile contestate fac incidente articolele 35 și 43 din Constituție.

11. Totodată, Avocatul Poporului subliniază că stabilirea datei de 30 iunie 2025 drept termen-limită pentru susținerea tezelor în vederea obținerii titlurilor științifice instituie un tratament diferențiat nejustificat între doctoranzii admiși la studii pe baza reglementării anterioare și cei admiși pe baza noilor reglementări. În consecință, prevederile contestate afectează articolul 16 din Constituție.

12. Avocatul Poporului mai menționează că, potrivit articolului 72 alin. (3) lit. k) din Constituție, organizarea generală a învățământului se stabilește prin lege organică. Cu alte cuvinte, doar Parlamentul, prin adoptarea unei legi organice, poate stabili structura, organizarea, condițiile și drepturile ce decurg din sistemul de învățământ, inclusiv învățământul superior, studiile doctorale și postdoctorale, în timp ce Guvernul nu are competența de a introduce, prin hotărârile sale, condiții noi, termene-limită sau restricții care modifică modul de exercitare a dreptului la educație la acest nivel de studii.

13. Avocatul Poporului precizează că Codul educației nu stabilește niciun termen-limită pentru susținerea tezelor de doctorat. Deoarece Guvernul a instituit un asemenea termen fără a exista o bază în actul normativ primar, Avocatul Poporului apreciază că acesta și-a depășit atribuțiile și a acționat *ultra vires*, încălcând dispozițiile articolului 72 alin. (3) lit. k) coroborate cu articolul 102 alin. (2) din Constituție.

14. În acest context, Avocatul Poporului consideră că prevederile contestate încalcă articolele 16, 35, 43, 54, 72 alin. (3) lit. k) și 102 din Constituție.

B. Aprecierea Curții

15. Examinând admisibilitatea sesizării, Curtea constată următoarele.

16. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității hotărârilor Guvernului - în prezenta cauză a unor prevederi din pct. 2 din Hotărârea Guvernului nr. 497 din 23 octombrie 2019 cu privire la aprobarea Metodologiei de conferire și confirmare a titlurilor științifice - ține de competența Curții.

17. Articolul 25 lit. i) din Legea cu privire la Curtea Constituțională îi acordă Avocatului Poporului prerogativa sesizării Curții Constituționale.

18. Obiectul sesizării îl constituie textul „până la data de 30 iunie 2025” din pct. 2 din Hotărârea Guvernului nr. 497 din 23 octombrie 2019 cu privire la aprobarea Metodologiei de conferire și confirmare a titlurilor științifice. Curtea constată că prevederea contestată nu a făcut anterior obiect al controlului de constituționalitate.

19. Autorul sesizării susține că prevederile contestate contravin articolelor 16 (*egalitatea*), 35 (*dreptul la învățătură*), 43 (*dreptul la muncă și la protecția muncii*), 54 (*restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți*), 72 alin. (3) lit. k) (*categorii de legi*) și 102 (*actele Guvernului*) din Constituție.

20. Curtea menționează că articolul 16 din Constituție nu are o aplicabilitate de sine stătătoare. Curtea aplică acest articol doar împreună cu un drept fundamental, care trebuie să fie incident (a se vedea HCC nr. 8 din 5 aprilie 2022, § 26). Referitor la incidența articolului 54 din Constituție, Curtea precizează că acesta stabilește cadrul de analiză a caracterului proporțional al ingerințelor în drepturile fundamentale. Pentru a putea fi aplicat, este necesară constatarea incidenței unui drept fundamental. Abia în cadrul analizei caracterului justificat al ingerinței abstracte în drepturile fundamentale garantate de Constituție Curtea poate

pune în operă prevederile articolelor menționate (a se vedea DCC nr. 48 din 27 aprilie 2023, § 20, DCC nr. 79 din 10 iulie 2025, § 40).

21. Avocatul Poporului menționează că stabilirea termenului-limită de 30 iunie 2025 pentru susținerea tezelor de doctorat și de postdoctorat afectează dreptul doctoranzilor și al postdoctoranzilor de a-și finaliza cercetarea și de a obține titlul științific. În opinia sa, măsura în discuție privează aceste persoane de posibilitatea finalizării unor cercetări deja începute, pentru realizarea cărora au fost investite resurse intelectuale și financiare considerabile, precum și ani de muncă.

22. Curtea precizează că studiile doctorale și postdoctorale beneficiază de protecția articolului 35 din Constituție. Acest articol garantează dreptul la învățătură prin intermediul mai multor forme de instruire, inclusiv prin învățământul superior, precum și prin alte forme de instruire și de perfecționare. În acest sens, studiile doctorale constituie ciclul III al învățământului superior, iar studiile postdoctorale reprezintă o formă de perfecționare și dezvoltare a carierei științifice. De asemenea, în jurisprudența sa, Curtea Europeană a reținut că studiile superioare beneficiază de protecția articolului 2 din Protocolul nr. 1 la Convenția Europeană, această protecție extinzându-se și asupra studiilor doctorale (a se vedea *Telek v. Turcia*, 21 martie 2023, §§ 133 și 134).

23. Curtea observă că pct. 2 din Hotărârea Guvernului nr. 497 din 23 octombrie 2019 prevede că persoanele admise la programe de doctorat și de postdoctorat înainte de intrarea în vigoare a regulamentelor aprobate prin Hotărârile Guvernului nr. 1007 din 10 decembrie 2014 și nr. 499 din 29 mai 2018, precum și persoanele ale căror teme au fost aprobate pentru elaborarea de sine stătătoare a tezelor în aceeași perioadă, își pot susține tezele în conformitate cu prevederile aplicabile la data aprobării temelor, susținerea fiind permisă până la 30 iunie 2025. Curtea precizează că, în redactarea inițială, această dispoziție stabilea drept termen-limită data de 31 decembrie 2023. Ulterior, prin Hotărârea Guvernului nr. 703 din 20 septembrie 2023, textul „31 decembrie 2023” a fost substituit cu textul „30 iunie 2024”. Apoi, prin Hotărârea Guvernului nr. 557 din 30 iulie 2024, cifrele „2024” din cuprinsul punctului 2 al Hotărârii Guvernului nr. 497 din 23 octombrie 2019 au fost substituite cu cifrele „2025”.

24. Așadar, având în vedere că termenul-limită a fost prelungit de două ori prin acte adoptate de Guvern și că toate aceste reglementări vizează persoanele admise la studii doctorale înainte de intrarea în vigoare a Hotărârii Guvernului nr. 1007 din 10 decembrie 2014 și la programe de postdoctorat înainte de intrarea în vigoare a Hotărârii Guvernului nr. 499 din 29 mai 2018, Curtea trebuie să examineze condițiile stabilite de actele normative aplicabile la data admiterii acestor persoane la studii. În acest sens, Curtea va analiza dacă persoanele vizate pot pretinde existența unei așteptări legitime privind continuarea studiilor și a activității de cercetare în condițiile aplicabile la data admiterii lor, inclusiv după termenul-limită de 30 iunie 2025.

25. Hotărârea Guvernului nr. 1007 din 10 decembrie 2014 stabilește, la pct. 2, că, la data intrării sale în vigoare, se abrogă Hotărârea Guvernului nr. 173 din 18 februarie 2008 pentru aprobarea Regulamentului privind

organizarea și desfășurarea doctoratului și postdoctoratului. Posibilitatea continuării studiilor în condițiile existente la data admiterii trebuie elucidată pe baza prevederilor Hotărârii Guvernului nr. 173 din 18 februarie 2008.

26. Referitor la situația persoanelor admise la studii doctorale, Curtea reține că pct. 2 din Regulamentul aprobat prin hotărârea menționată mai sus prevedea că studiile de doctorat se organizau atât cu frecvență, cât și cu frecvență redusă. Durata studiilor era de trei ani pentru forma cu frecvență și de patru ani pentru forma cu frecvență redusă. Așadar, dispoziția citată confirmă că termenele de trei și de patru ani reprezentau durata obișnuită a studiilor doctorale.

27. Potrivit pct. 72 din Regulament, durata studiilor putea fi prelungită în cazul acordării concediului academic sau a concediului de maternitate, în condițiile prevăzute de legislația în vigoare. Totodată, pct. 79 prevedea că doctorandul care beneficia de o bursă sau de un grant pentru specializare în străinătate pe o perioadă de până la doi ani avea dreptul să își întrerupă programul de studii pe durata respectivă, cu menținerea statutului de doctorand.

28. Curtea observă astfel că durata efectivă a studiilor doctorale poate varia în funcție de circumstanțele individuale, inclusiv de eventualele perioade de întrerupere a programului. Totuși, de la data abrogării Hotărârii Guvernului nr. 173 din 18 februarie 2008, *i.e.* 26 decembrie 2014, și până la 30 iunie 2025 s-a scurs un interval de peste zece ani. Chiar și luând în considerare un concediu academic, un concediu de maternitate sau o întrerupere temporară a studiilor, un asemenea interval depășește în mod vădit durata care putea fi justificată prin aceste circumstanțe. În orice caz, Curtea constată că nicio dispoziție a Regulamentului nu poate fi interpretată în sensul garantării posibilității de continuare a studiilor doctorale pe o durată atât de îndelungată sau după data de 30 iunie 2025.

29. *Obiter dicta*, stabilirea unei durate limitate a studiilor doctorale reprezintă o regulă obișnuită în organizarea programelor de doctorat. Spre exemplu, pct. 86 din Regulamentul aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1007 din 10 decembrie 2014 prevede că durata programului de doctorat, la formele de învățământ cu frecvență și la distanță, este, de regulă, de trei ani. Prin excepție, în domeniile învățământului superior medical uman, medical veterinar, agricol, al științelor biologice și farmaceutice, durata programului de doctorat este, de regulă, de patru ani. Totodată, pct. 8 din același Regulament prevede că durata studiilor doctorale organizate cu frecvență redusă este cu un an mai mare decât durata studiilor organizate cu frecvență sau la distanță.

30. Deși Regulamentul admite posibilitatea prelungirii duratei studiilor doctorale și a întreruperii acestora în situații justificate, Curtea observă că aceste mecanisme sunt limitate în timp și supuse unor condiții stricte. În acest sens, pct. 90 al Regulamentului stabilește că studentul-doctorand care nu reușește să finalizeze teza în termenul prevăzut de contractul de studii superioare de doctorat și de eventualele acte adiționale la acesta beneficiază de o perioadă de grație de maximum doi ani pentru finalizarea

și susținerea publică a tezei, după expirarea căreia intervine exmatricularea de drept.

31. Așadar, având în vedere considerentele de mai sus, Curtea reține că doctoranzilor admiși la studii înainte de intrarea în vigoare a Hotărârii Guvernului nr. 1007 din 10 decembrie 2014, precum și persoanelor ale căror teme au fost aprobate pentru elaborarea de sine stătătoare a tezelor în aceeași perioadă, le-a fost recunoscută posibilitatea de a-și susține tezele pentru obținerea titlurilor științifice în conformitate cu reglementările aplicabile la data aprobării temelor, până la data de 30 iunie 2025. Curtea constată că acest termen nu a afectat nicio așteptare legitimă bazată pe o dispoziție normativă care le-ar fi garantat posibilitatea susținerii tezelor după această dată. Prin urmare, Curtea nu constată existența unei ingerințe în exercițiul dreptului la educație, garantat de articolul 35 din Constituție.

32. Referitor la situația persoanelor admise la studii postdoctorale, Curtea reține că pct. 2 din Hotărârea Guvernului nr. 497 din 23 octombrie 2019 vizează persoanele admise la programe de postdoctorat înainte de intrarea în vigoare a Regulamentului de organizare și desfășurare a programelor de postdoctorat, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 499 din 29 mai 2018, precum și persoanele ale căror teme au fost aprobate pentru elaborarea de sine stătătoare a tezelor în aceeași perioadă. Deși această dispoziție face referire la persoanele admise la studii înainte de intrarea în vigoare a Hotărârii Guvernului nr. 499 din 29 mai 2018, Curtea constată că această hotărâre nu conține dispoziții tranzitorii referitoare la aplicarea în timp a reglementărilor succesive și nici prevederi privind continuitatea studiilor postdoctorale începute în baza reglementărilor anterioare. De asemenea, acesta nu identifică reglementările anterioare și nici nu indică în mod expres vreun act normativ abrogat prin adoptarea sa.

33. În acest sens, Curtea constată că regimul juridic anterior al studiilor postdoctorale a fost reglementat de Hotărârea Guvernului nr. 173 din 18 februarie 2008, care a fost abrogată prin Hotărârea Guvernului nr. 1007 din 10 decembrie 2014. Curtea observă că pct. 200 din Regulamentul aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1007 din 10 decembrie 2014 nu conține nicio referire la studiile postdoctorale desfășurate în baza reglementărilor anterioare.

34. Deși, la o primă vedere, această omisiune ar putea sugera lipsa unui regim tranzitoriu aplicabil studiilor postdoctorale după anul 2014, Curtea reține că programele de postdoctorat au continuat să funcționeze în practică pe baza principiului autonomiei instituționale și a prevederilor relevante ale Codului educației. Această continuitate a fost recunoscută implicit prin Hotărârea Guvernului nr. 497 din 23 octombrie 2019, care a prevăzut, la pct. 2, că persoanele admise la programe de postdoctorat înainte de intrarea în vigoare a Hotărârii Guvernului nr. 499 din 29 mai 2018 își pot susține tezele în conformitate cu prevederile aplicabile la data aprobării temelor. Prin această normă tranzitorie, Guvernul a recunoscut necesitatea asigurării continuității situației juridice a persoanelor admise la programe de postdoctorat atât în baza Hotărârii Guvernului nr. 173 din 18 februarie 2008, cât și în perioada cuprinsă între abrogarea acesteia și

intrarea în vigoare a Hotărârii Guvernului nr. 499 din 29 mai 2018, *i.e.* 1 iunie 2018.

35. În acest context, Curtea reține că persoanele admise la programe de postdoctorat pe baza Hotărârii Guvernului nr. 173 din 18 februarie 2008 nu pot pretinde existența unei așteptări legitime potrivit căreia își vor putea continua studiile după data de 30 iunie 2025. Reglementările relevante aplicabile la data admiterii lor la studii stabileau la pct. 81 din Regulament că postdoctoratul se organizează pe o perioadă de până la doi ani. Prin urmare, aceste persoane nu pot susține că termenul-limită de 30 iunie 2025 le-a restrâns sau le-a suprimat dreptul de a continua studiile postdoctorale.

36. În ceea ce privește persoanele admise la programe de postdoctorat în perioada cuprinsă între 26 decembrie 2014 (*i.e.* data abrogării Hotărârii Guvernului nr. 173 din 18 februarie 2008) și momentul intrării în vigoare a Hotărârii Guvernului nr. 499 din 29 mai 2018 (*i.e.* 1 iunie 2018), Curtea reține că Hotărârea Guvernului nr. 497 din 23 octombrie 2019 a recunoscut posibilitatea acestor persoane de a-și continua și finaliza studiile până la data de 30 iunie 2025. Curtea consideră că acest termen este suficient pentru finalizarea studiilor. Mai mult, persoanele vizate nu pot pretinde că au avut o așteptare legitimă bazată pe o dispoziție legală care să le fi garantat posibilitatea continuării studiilor pentru o perioadă mai îndelungată.

37. Dimpotrivă, cadrul normativ relevant oferă suficiente repere pentru a se conchide că durata acestor programe este limitată în timp. În acest sens, Curtea notează că Hotărârea Guvernului nr. 499 din 29 mai 2018 prevede, la pct. 5, că programele de postdoctorat au o durată de cel mult trei ani. Prin urmare, nici dacă se face analogie cu regimul aplicabil persoanelor admise la programe de postdoctorat după intrarea în vigoare a acestei hotărâri, nu se poate susține existența unei așteptări legitime privind continuarea studiilor pe o perioadă semnificativ mai mare de 30 iunie 2025.

38. Pentru a-și consolida raționamentul privind lipsa unei ingerințe în dreptul la educație, Curtea constată, de asemenea, că termenul de 30 iunie 2025 marchează momentul de la care reglementările anterioare încetează să producă efecte juridice în privința persoanelor vizate. Totuși, încetarea efectelor juridice ale acestor reglementări nu presupune că persoanele sunt private de posibilitatea de a urma studii doctorale sau postdoctorale în condițiile prevăzute de cadrul normativ în vigoare. Nimic din conținutul prevederilor contestate nu le împiedică să se înscrie la un nou program de doctorat sau de postdoctorat și să beneficieze de mecanismele instituite de legislația în vigoare. De altfel, Curtea nu dispune, iar autorul sesizării nu a prezentat date care să confirme că prevederile contestate ar avea, în practică, efectul imposibilității de a obține, pe viitor, un titlu științific.

39. Așadar, nici în privința acestor persoane Curtea nu reține existența unei ingerințe în articolul 35 din Constituție.

40. Autorul sesizării susține existența unei ingerințe în dreptul garantat de articolul 43 alin. (1) din Constituție, invocând pierderea perspectivei de a beneficia de o remunerare mai mare sau de a avansa în carieră. Curtea reține că articolul 43 alin. (1) din Constituție poate fi incident numai atunci

când dreptul sau avantajul profesional invocat are o bază juridică suficient de clară și de stabilă în dreptul intern. Simpla posibilitate de a obține, în viitor, un avantaj profesional sau salarial nu este suficientă pentru a atrage incidența dreptului la muncă.

41. În acest caz, argumentul autorului se bazează pe presupunerea că persoanele ar fi finalizat cu succes studiile doctorale sau postdoctorale, ar fi obținut titlul științific corespunzător și, în consecință, ar fi beneficiat de o remunerație mai mare ori de oportunități de promovare profesională. Curtea observă însă că producerea acestor efecte depinde de o serie de circumstanțe viitoare și incerte, care nu rezultă în mod automat din simpla participare la programe doctorale sau postdoctorale. Așadar, Curtea reține că articolul 43 din Constituție nu este incident.

42. Referitor la pretinsa încălcare a articolului 16 din Constituție, care garantează principiul egalității, Curtea menționează că situația diferită în care se află persoanele în funcție de reglementarea aplicabilă, potrivit principiului *tempus regit actum*, nu poate fi privită ca o încălcare a dispozițiilor constituționale care instituie egalitatea în fața legii și a autorităților publice, fără privilegii și discriminări. În jurisprudența sa, Curtea a precizat că respectarea egalității în drepturi, precum și a obligației de nediscriminare presupune să se aibă în vedere tratamentul pe care legea îl prevede față de destinatari în decursul perioadei în care reglementările sale sunt în vigoare, nu în raport cu efectele produse prin reglementările legale anterioare. Reglementările juridice succesive pot prezenta, în mod firesc, diferențe determinate de condițiile obiective în care au fost adoptate. Curtea notează că acest lucru este bine-stabilit în jurisprudența sa (a se vedea, în acest sens, HCC nr. 29 din 22 noiembrie 2018, § 36).

43. Referitor la criticile formulate prin prisma articolelor 72 alin. (3) lit. k) și 102 din Constituție, Curtea reține că Codul educației stabilește la articolul 94 condițiile generale privind organizarea și desfășurarea studiilor doctorale și postdoctorale și îi deleagă Guvernului competența de a adopta actele normative necesare pentru executarea acestor prevederi. Prin urmare, competența Guvernului de a reglementa acest domeniu își găsește fundamentul într-o dispoziție legală, care întrunește exigențele articolului 72 alin. (3) lit. k) din Constituție.

44. Pe de altă parte, Curtea observă că argumentul autorului sesizării vizează, în esență, pretinsa depășire de către Guvern a limitelor competenței conferite prin norma de delegare. Cu privire la acest aspect, Curtea reiterează că, de principiu, hotărârile Guvernului se adoptă în temeiul și în vederea executării legii, putând detalia măsurile necesare aplicării acesteia, fără a deroga, a se substitui ori a adăuga la lege. Împrejurarea că o anumită soluție normativă nu este prevăzută expres de lege nu conduce, *eo ipso*, la concluzia depășirii competenței Guvernului (a se vedea, *mutatis mutandis*, DCC nr.45 din 14 mai 2024, § 27, precum și DCC nr.172 din 20 noiembrie 2025, § 24). Se impune a se verifica astfel dacă aceasta se circumscrie cadrului stabilit de legiuitor și constituie o măsură necesară punerii sale în executare.

45. Articolul 94 din Codul educației stabilește cadrul general aplicabil studiilor doctorale și postdoctorale și îi atribuie Guvernului competența de

a aproba Regulamentul privind organizarea și desfășurarea acestor programe. Curtea consideră că această competență include stabilirea normelor referitoare la durata programelor, prelungirea și întreruperea studiilor, finalizarea acestora, precum și a măsurilor necesare pentru tranziția de la reglementările anterioare la cele noi.

46. Prevederea contestată nu stabilește o nouă condiție generală de admitere la studii sau de obținere a titlului științific și nici nu modifică un criteriu material stabilit de legislator. Ea delimitează în timp aplicarea regimului tranzitoriu în beneficiul persoanelor admise la studii în baza reglementărilor anterioare. Având în vedere durata limitată a programelor doctorale și postdoctorale, perioada îndelungată în care persoanele vizate și-au putut finaliza studiile și prelungirile succesive ale termenului, Curtea reține că stabilirea datei de 30 iunie 2025 reprezintă o măsură subsecventă de organizare a executării Codului educației. Or, de vreme ce legea a încredințat Guvernului organizarea și desfășurarea programelor, alegerea unui mecanism rezonabil de tranziție între regulamentele succesive este, în principiu, inerentă acestei atribuții. În lipsa unui termen final, Guvernul ar fi obligat să mențină pe o durată nedeterminată mecanisme instituționale, proceduri de evaluare și standarde abrogate, ceea ce ar împiedica aplicarea unitară a noului sistem. Prin urmare, Guvernul nu a acționat *ultra vires* și nu a încălcat articolele 72 alin. (3) lit. k) și 102 alin. (2) din Constituție.

47. În măsura în care autorul sesizării susține existența unei contradicții între prevederea contestată și alte dispoziții ale Codului educației sau ale actelor normative adoptate anterior de Guvern, o asemenea critică ridică o problemă distinctă de legalitate, a cărei soluționare le revine instanțelor judecătorești. În jurisprudența sa, Curtea a menționat că controlul legalității hotărârilor Guvernului nu ține de competența Curții Constituționale. Pentru că hotărârile Guvernului sunt acte de reglementare secundară (*secundum legem*), care sunt adoptate în vederea executării legilor și, prin urmare, nu trebuie să contravină acestora, controlul de legalitate al unor asemenea acte le revine, prin definiție, instanțelor de judecată (a se vedea, în acest sens, DCC nr. 11 din 3 februarie 2020, § 33; DCC nr. 58 din 5 iunie 2020, § 20).

48. Prin urmare, pe baza celor menționate mai sus, Curtea reține că sesizarea este inadmisibilă și nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

Din aceste motive, pe baza articolelor 135 alin. (1) lit. a), 140 alin. (2) din Constituție și 40 din Legea cu privire la Curtea Constituțională, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. Se declară inadmisibilă sesizarea privind controlul constituționalității textului „până la data de 30 iunie 2025” din punctul 2 din Hotărârea Guvernului nr. 497 din 23 octombrie 2019 cu privire la

aprobarea Metodologiei de conferire și confirmare a titlurilor științifice, depusă de către dl Ceslav Panico, Avocatul Poporului.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Domnica MANOLE

*Chișinău, 13 august 2026
DCC nr. 137
Dosarul nr. 272a/2025*